

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.408/2018/10.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Sebe Mária, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2019. március 6.

Az ügy tárgya: rongálás vétsége

Terheltek: I. rendű és II. rendű

Első fok: Szegedi Járásbíróság, 7.B.2013/2016/7., ítélet, tárgyalás,
2017. január 18.

Másodfok: Szegedi Törvényszék, 2.Bf.397/2017/12., ítélet, tárgyalás,
2018. február 23.

Az indítvány előterjesztője: Legfőbb Ügyészség

Az indítvány iránya: a terheltek javára, felmentésre

Rendelkező rész

A társtettesként elkövetett rongálás vétsége miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Kúria a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szegedi Járásbíróság 7.B.2013/2016/7. számú és a Szegedi Törvényszék 2.Bf.397/2017/12. számú ítéletét az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Szegedi Járásbíróság a 2017. január 18-án kihirdetett 7.B.2013/2016/7. számú ítéletével az I. rendű és a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett rongálás vétségében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és ezért mindkettőjüket egy-egy évre próbára bocsátotta.
- [2] Védelmi fellebbezések alapján eljárva a Szegedi Törvényszék 2018. február 23-én meghozott 2.Bf.397/2017/12. számú ítéletével az elsőfokú határozatot a büntetést kiszabó részében annyiban változtatta meg, hogy az alkalmazott intézkedést mindkét terhelt

esetében megrovásra enyhítette. Egyebekben a másodfokú bíróság a járásbíróság ítéletét az I. rendű és a II. rendű terheltek tekintetében érdemben helybenhagyta.

- [3] Az irányadó tényállás szerint a terheltek közösen elhatározták, hogy a nyilvános helyen elhelyezett óriásplakátokat diszperzites festékekkel lefestik. Ezért festéket vásároltak, majd hét óriásplakátot festékekkel lefestettek vagy leöntöttek, illetve azok egy részére nagy betűkkel feliratokat helyeztek el. Ezáltal a plakáton lévő szöveg részben olvashatatlaná, részben nehezen olvashatóvá vált. A terheltek a plakátok ily módon történt megrongálásával összesen 137.655 forint kárt okoztak.

II.

- [4] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség 2018. október 29-én BF.408/2017. szám alatt, a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítva a terheltek javára terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.
- [5] Indokai szerint a bíróság a büntetőjog anyagi szabályainak megsértésével állapította meg társtettesként elkövetett rongálás vétségében a terheltek bűnösségét azon tényállás alapján, hogy a kihelyezett hét óriásplakáton lévő feliratokat lefestették, ami miatt az azokra írt eredeti szöveg olvashatatlaná vagy nehezen olvashatóvá vált és a plakátok egy részére nagy betűkkel feliratot festettek és ezzel összesen 137.655 forint kárt okoztak.
- [6] Az indítvány szerint a terheltek terhére rótt cselekmény nem bűncselekmény, mivel magatartásuk a véleménynyilvánítás szabadságából fakadóan nem veszélyes a társadalomra, így a bűncselekmény Btk. 4. § (1) bekezdésében meghatározott egyik fogalmi eleme hiányzik.
- [7] A véleménynyilvánítás szabadsága az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált alapjog, amelynek korlátait az említett cikk (4) és (5) bekezdései határozzák meg. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság több döntésében is tükröződik az a felfogás, hogy a véleményszabadság kiemelt védelmet élvez. Így a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat szerint az adott alapjog alkotmányos határainak meghúzásakor a közélet demokratikus és szabad fejlődésének szempontjára is mindig kiemelt figyelmet szükséges szentelni. A közügyeket vitató közlésekkel szembeni állami büntetőhatalom gyakorlása, a büntetőjogi szankció súlyossága, stigma jellege, és öncenzúra kiváltására alkalmas hatása miatt ugyanakkor különösen érzékenyen érinti a véleményszabadságot és a szabadsággal élni kívánókat. A büntetőjogi jogszabályoknak éppen ezen okok miatt nem lehet olyan kiterjesztő értelmet adni, amely lerontaná vagy korlátozná az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánítás szabadságát. Ezzel összhangban pedig a közügyek vitatását érintő véleménynyilvánítás szabadsága alóli kivételeket jelentő büntetőjogi törvényi tényállásokat megszorítóan szükséges értelmezni. Ellenkező esetben a közügyeket vitató szólás kriminalizálása az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált alapjog szabad érvényesülése ellen hatna.
- [8] Ennek alapján a közéleti tartalmat hordozó plakátok olyan formában történő megváltoztatása, amely a plakátokon lévő eredeti üzenettel ellentétes véleményt jelenít meg, illetve a tartalom megjelenítését gátolja, nem veszélyes a társadalomra, ezért a bűncselekmény fogalmának egyik ismérve hiányzik, így a bűncselekmény megállapíthatóságát és az adott magatartást tanúsító terheltek büntetőjogi felelősségét kizárja.
- [9] A Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja alapján változtassa meg a támadott határozatokat, a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján mindkét terheltet mentse fel és állapítsa meg, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

- [10] A II. rendű terhelt védője - az ügyészi indítványra tett észrevételében - ugyancsak (bűncselekmény hiányában) felmentő rendelkezés meghozatalát tartotta indokoltnak. A jogerős határozat hatályon kívül helyezését kérte, mivel az egyaránt sérti az Emberi Jogok Európai Egyezménye X. Cikkében és az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított véleménynyilvánításhoz való jogot.
- [11] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vizsgálta kellő alapossggal a terhelt védekezését és nem vetette egybe azt a plakátok eredeti tartalmával. A terhelt védekezése szerint, amikor a kormány által óriásplakátokon megjelenített, az emberekben gyűlöletet és félelmet keltő, a migrációból adódó tömeges feszültséget, gazdasági problémát felerősítő tartalommal próbáltak szembehelyezkedni, valójában az Egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban Ebktv.) 10. § (1) bekezdésében definiált zaklatással szemben éltek a véleménynyilvánítás szabadságával. Az Ebktv. hivatkozott szakasza szerint zaklatásnak minősül az emberi méltóságot sértő, szexuális vagy egyéb természetű magatartás, amely az érintett személynek a 8. §-ban meghatározott tulajdonságával függ össze, és célja vagy hatása valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet kialakítása. Az Ebktv. 8. §-a alapján közvetlen hátrányos megkülönböztetés az olyan rendelkezés, amely eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt tulajdonsága (köztük nemzetisége, származása) miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.
- [12] A védő álláspontja szerint a másodfokú bíróság elvégezte ugyan a hazai és nemzetközi jogi alapvető szabályok tükrében a szabad véleménynyilvánításhoz való jog korlátainak elemzését, mégis téves jogi következtetésre jutott.
- [13] A védő hivatkozott arra is, hogy a rongálás rendszertani elhelyezéséből fakadóan - tekintve, hogy a rongálás nem az erőszakos vagyon elleni bűncselekmények között, azaz a Btk. XXXV. Fejezetében került elhelyezésre - nem tekinthető a személy elleni erőszakossági elemeket is magában hordozó olyan bűncselekménynek (rablás, kifosztás, zsarolás, önbíráskodás), amelyre az EBH 2012.B.24. büntető elvi határozat vonatkozik. Indokai szerint a nonverbális véleménynyilvánítás során kifejtett erőszakos magatartással összefüggésben a jogtalan támadás és végszükség értelmezhetetlen fogalmak.
- [14] A felülvizsgálati indítványt a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsülésen bírálta el.

III.

- [15] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [16] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye, és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [17] Kétségtelen, hogy törvényes ok a felülvizsgálatra, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont].
- [18] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű és a II. rendű terhelt bűnösségét a felrótt cselekmény miatt megállapította.
- [19] A felülvizsgálati indítvány és az arra tett védői észrevétel vitatta, hogy a terhelt terhére rótt cselekmény kimerítette a rongálás tényállási elemeit.
- [20] A Kúria korábbi ítéletében már kifejtett álláspontja szerint: „Valamely idegen vagyontárgy

bepiszkítása, összekeverése stb. akkor is dologrongálás, ha nem közvetlenül okozza a dolog károsodását, hanem a tárgyra került, a rendeltetésszerű használathoz nem szükséges anyag eltávolítása nem lehetséges állagsérelem okozása nélkül. A fal összefirkálása e feltételeknek - az irányadó tényállás szerint - megfelel. Ha viszont e feltétel fennáll, nem szükséges a rongálást okozó anyag - szükségképpen állagsérelemmel járó - eltávolítása, hanem az eredeti állapot ráfestéssel is véglegesen és teljes mértékben helyreállítható; ennek költsége azonban a sértett vagyonában okozott értékcsökkenés, ami a Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontja szerinti kár." {Bfv.III.835/2017/9. számú ítélet [24] bekezdése}.

- [21] A Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontja szerint ugyanis „kár: e törvény eltérő rendelkezése hiányában a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés”.
- [22] „A rongálás szándékosan megvalósítható, materiális bűncselekmény. Befejezetté az eredmény - a kár - bekövetkezésével válik. (...) A dolog megrongálása esetén a kár a dolog eredeti állagának helyreállításával kapcsolatban felmerült költséggel azonos. (...) A vagyontárgy megrongálása esetén a kár az eredeti állapot helyreállításával kapcsolatban felmerült költség.” (Magyar Büntetőjog - Kommentár a gyakorlat számára - HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2018. III. kötete 1938. oldal; valamint ugyanez az értelmezés olvasható a Belovics Ervin által szerkesztett Büntetőjog Különös Rész című tankönyv 691. oldalán is - kiadó: HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2018.)
- [23] A hivatkozott felülvizsgálati határozat pedig nem azért tartalmaz felmentő rendelkezést, mert az elkövetési magatartás a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kár okozásával nem lenne tényállásszerű, hanem a cselekmény azért minősülhetett szabálysértésnek, mert - a határozat [21] bekezdésében foglaltak szerint - az elkövetés tárgyát képező falfelület az elkövető kizárólagos használatában állt.
- [24] Kétségtelen, hogy az állagsérelem bekövetkezte a szándékos rongálás tudattartalmára vont következtetést félreérthetlenné teszi, s az állagsérelemre hivatkozás ezért jelenik meg rendszerint a büntető határozatokban. Valójában azonban a falfirkával, felfestéssel, szennyezéssel elkövetett felületmegváltoztatás, a vagyontárgy állapotának megváltoztatása is e fogalom alá tartozik, mert elcsúfítja az eredeti felület esztétikai megjelenését, és az eredeti állapot helyreállítása csak anyagi ráfordítás árán lehetséges, amely nem más, mint az anyagi jogi értelemben bekövetkező kár (vö. a Btk. kár fogalma).
- [25] A Kúria következetes - egyébként kommentárból is kiolvasható - álláspontja szerint a falfirka büntetőjogilag nem közömbös magatartás, a rongálás tényállásszerűségének megállapítására adhat okot, és az elkövetési tárgy „bármely köz- vagy magántulajdonban lévő vagyontárgy felületén a tulajdonos engedélye nélkül létrehozott jel, ábra, vagy felirat” lehet (hivatkozott kommentár 1395. oldal).
- [26] A Btk. 371. §-ában meghatározott rongálás a Btk. XXXVI. Fejezetébe felvett vagyon elleni bűncselekmény, ami az idegen vagyonban való szándékos károkozást rendeli büntetni és jogi minősítése elsődlegesen az okozott kár mértékéhez igazodik. A kár a Btk. 459. § (1) bekezdés 16. pontjában írt definíciója szerint az 50.001 forintot elérő, de 500.000 forintot meg nem haladó mértékű károkozás [a Btk. 459. § (6) bekezdés a) pontjára tekintettel] a Btk. 371. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kisebb kárt okozó rongálás vétsége.
- [27] A rongálás ún. nyitott törvényi tényállás, ami azt jelenti, hogy a törvény nem határozza meg kimerítően az elkövetési magatartást, hanem annak csupán két fajtáját, a rongálást és a megsemmisítést rögzíti. Az idegen vagyontárgy megrongálása és megsemmisítése azonban többféle - károkozó - magatartás révén történhet.
- [28] „A megrongálás a dolog állagának olyan károsítását jelenti, amelynek folytán annak értéke az eredeti állapothoz képest csökken. Ennél a fordulatnál nem feltétlenül szükséges, hogy a károsítás a vagyontárgy használhatóságára kihatson, azt kizárja, hanem az is elegendő, ha a fizikai behatás a dolog esztétikai megjelenését és ezáltal az értékét csökkenti (pl. gépkocsi fényezésének megsértése,

épület falának festékekkel történő elcsúfítása)." (hivatkozott kommentár 1394-1395. oldal)

- [29] A vagyontárgy felületén elhelyezett felületbevonat alapvetően a támadott idegen vagyontárgy külső megjelenésének, állapotának háborítatlanságához fűződő vagyoni érdek védelme szempontjából képez büntetendő magatartást.
- [30] Az irányadó tényállás szerint a terheltek akarategységben, számukra idegen vagyontárgyon előidézett sérelemmel okoztak szabálysértési értékhatárt meghaladó kárt. Nem merülhet fel az alkalmatlan tárgyon elkövetés, s olyan megállapítás sem tehető, miszerint azon sérelem nem okozható. Következésképpen a nekik felrótt cselekmény tényállásszerű.
- [31] A véleménynyilvánítás szabadsága a büntetőjogi felelősségre vonás általános akadályának nem tekinthető. Alapjog-gyakorlásra hivatkozás önkénnyt nem igazolhat.
- [32] A társadalomra veszélyességben tévedés [Btk. 20. § (2) bekezdés] ebben az esetben nem kerülhet szóba, mert csupán a rongálás tényállási elemeinek van jelentősége. Az pedig - az irányadó tényállás szerint - kétségtelen, hogy az elkövetők tisztában voltak azzal, hogy a plakátok számukra idegen vagyontárgyak, amelyeknek pénzben kifejezhető értékük van. Ehhez képest arra olyan fizikai ráhatást fejtettek ki, ami kárt okozott. A véleménynyilvánítás pedig bűncselekmény megvalósításával nem gyakorolható.
- [33] A védőnek az egyenlő bánásmód sérelmére hivatkozása azért nem érinti a terheltek büntethetőségét, mert az Ebktv. 12. §-a teljes körűen rögzíti, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti igények a II. fejezetben, valamint külön jogszabályokban meghatározott eljárások során - így különösen személyiségi jog érvényesítése iránti per, munkaügyi per, közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos per, valamint fogyasztóvédelmi, munkavédelmi vagy szabálysértési hatóságok eljárása során - érvényesíthetők. Ekként a törvény zaklatás esetén sem engedi meg a hatósági eljárás igénybevétele helyett a hatalmaskodást. Ekként a jogszabály engedélyéről [Btk. 15. § g) pont, 24. §] sincs szó.
- [34] A büntető anyagi jog alkalmazhatósága szempontjából egyedül az irányadó tényállás szerinti magatartásnak van jelentősége, amely az elkövetők számára kétségtelenül idegen vagyontárgy károkozással járó megváltoztatását valósította meg. Idegen vagyontárgy megrongálásával kárt okozni pedig szükségképpen mások jogát sértő, ezért a Btk. 4. § (2) bekezdése szerint társadalomra veszélyes tevékenység. A társadalomra veszélyesség hiányára hivatkozásnak ezért nincs helye.
- [35] A terhelteknek felrótt magatartás, a rongálásban részvétel jogellenes és társadalomra veszélyes. Cselekményük büntetendőségének, valamint büntethetőségüknek a törvényi feltételei hiánytalanok. Ezért a bűnösségükre vont következtetés, a felrótt cselekmény jogi minősítése és az alkalmazott intézkedés is törvényes.
- [36] Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a terheltek javára bejelentett felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

IV.

- [37] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [38] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen

előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2019. március 6.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő
BÉ